

Motor sesiyle büyüyüp KENDİ JET MOTORLARINI YAPTIKLAR

TUSAŞ'ta F-16, CASA uçağı projelerinde çalışan babalarının temellerini attığı firmayı **savunma sanayisindeki** ihtiyaçları karşılayabilir noktaya getiren 3 kardeş, 100 ve 200 newtonluk jet motorları geliştirdi.

Ankara - Türkiye'de üretilen hava araçlarını yurt dışı motor bağımlılığından kurtarmak için mikro bazlı jet motorları geliştirildi. Devrezli Makina Kurucu Ortağı ve Kalite Yönetim Temsilcisi Mustafa Yasin Pehlivanoglu, firmalarının temellerinin, Türk Havacılık ve Uzay Sanayii AŞ'de (TUSAŞ) 7 yıl F-16 ve CASA uçak projelerinde görev yapan babaları Yavuz Pehlivanoglu tarafından 1993 yılında atıldığına söyledi. Firmanın başlangıçta okul öncesi eğitim araç ve gereçlerinin üretim ve satışını gerçekleştirdiğini belirten Pehlivanoglu, 2007 yılında 3 kardeş olarak sektör değişikliğine gidip **savunma sanayisi** ve medikal alana geçiş yaptıklarını ifade etti. Pehlivanoglu, **savunma sanayisi** için talaşlı imalat, dövme, döküm, hidrolik ve pnömatik sistemler gibi alanlarda çalışmalarının olduğunu, ihracatlar gerçekleştirdiklerini, 2010 yılında ise motor projesinin ilk adımlarını attıklarını anlattı.

Kendisinin TUSAŞ lojmanlarında doğduğunu ve çocukluklarının TUSAŞ'ta geçtiğini ifade eden Pehlivanoglu, şöyle konuştu: "Uçak, helikopter sesleriyle, onların heyecanıyla büyüdük. 2010 yılında kardeşlerimle birlikte bu projeyi gerçekleştirelim diye motor çalışmalarına başladık. Üniversitelerimizden, kurumlarımızdan yardımlar aldık. 5 yıl literatür çalışması sürdü. 5'inci sene sonunda 100 newtonluk motorumuzun tasarımına başladık. Bu süreçte İvedik

Organize Sanayi Bölgesi

Başkanlığı, Teknopark Ankara bize çok destek oldu. 2019 yılı başında motorumuzun üretimini tamamladık."

100 newtonluk motorla 80 saatlik çalışma süresine ulaştıkları bilgisini veren Pehlivanoglu, **Ostim** Teknik Üniversitesinden Prof. Dr. Sinan Kıvrak'ın da motor kontrol ünitesi konusunda kendilerine destek verdiğini bildirdi. Pehlivanoglu, geliştirme sürecinde yerleştirmeye

de önem verdiklerini, bu yönde çalışmalar yaptıklarını, 2021 başında da 200 newtonluk daha güçlü bir motorun üretimini tamamladıklarını söyledi. Mustafa Yasin Pehlivanoglu, "Güncelleme çalışmalarımız devam ediyor. 2022'nin ikinci yarısında 100 ve 200 newtonluk motorlarımızın seri üretimine başlamayı planlıyoruz." diye konuştu.

Motorların kullanım alanlarına ilişkin de bilgi veren Pehlivanoglu, şunları kaydetti: "100 ve 200 newtonluk motorlarımızı hobi sektörü için ürettik. Mikro bazlı jet motorların prototip aşamasında Türkiye'deki ilk üreticisiyiz. Bu motorlar yurt dışından alınıyor. Bakım ve temin konusunda sıkıntılar yaşanıyor. Bu alandaki ihtiyaçları dikkate alarak 2 motor ürettik. Sivil havacılık ihtiyaçları için motorlarımızı büyütürken çalışmalarımıza devam etmek istiyoruz. Bu motorlarımız küçük çaplı, motorlarımızı 1500 newtona kadar çıkarmayı planlıyoruz. Tasarımlarımız var, talep doğrultusunda **savunma sanayisi** için de motorlar tedarik edebiliriz."

Pehlivanoglu, motorların yerlilik oranının yüzde 80-85 seviyesinde olduğuna işaret ederek, seri imalata kadar bu oranı yüzde 90-95 seviyesine çıkarmayı hedeflediklerini, malzeme konusunda da çalışmalarının bulunduğunu belirtti. Mustafa Yasin Pehlivanoglu, motorların maliyetinin de yurt dışından tedarik edilen muadil ürünlerden yüzde 30-40 daha uygun olacağını bildirdi. AA